

**22 november
2017**

Onderzoek:

'Zwarte Piet'

<http://opiniepanel.eenvandaag.nl>

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2012. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

'Zwarte Piet'

22 november 2017

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek deden 38.255 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek vond plaats van 19 tot en met 22 november 2017. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet:

lisette.van.vliet@eenvandaag.nl

Samenvatting

Peiling: Draagvlak voor traditionele Zwarte Piet loopt terug

Het draagvlak voor Zwarte Piet loopt terug. Dat blijkt uit een peiling van EenVandaag onder ruim 38.000 mensen. In 2013 wilde 89 procent de traditionele Zwarte Piet behouden. Dit percentage is inmiddels gezakt: 68 procent wil nu geen verandering aan Zwarte Piet. Van een kwart (26%) mogen er wel aanpassingen worden gedaan. Opiniepeiler Gijs Rademaker: *'Je kunt duidelijk spreken van een trend. In de afgelopen vier jaar is het draagvlak voor de traditionele Zwarte Piet afgebrokkeld met 20 procent.'*

Begrip voor demonstraties

Driekwart van de deelnemers (74%) heeft er begrip voor dat demonstranten tegen Zwarte Piet afgelopen weekend tegengehouden werden op de snelweg. Ondervraagden vragen zich af of de demonstratie wel vreedzaam zou zijn geweest. Daarnaast vinden ze een demonstratie tijdens een kinderfeest niet passen. Zoals iemand zegt: *'Deze zogenaamde vreedzame demonstratie loopt altijd uit de hand. Deze verhitte discussie voer je niet met kinderen erbij'*. Ondanks dit begrip vinden veel mensen het wel terecht dat het OM naar vervolging kijkt, omdat ze nu eenmaal de wet hebben overtreden.

Discussie voorbij?

De NTR introduceerde dit jaar naast zwarte Piet ook een roetveegpiet en een witte Piet. Er is veel verdeeldheid onder de ondervraagden of met deze drie verschijningsvormen van Piet de discussie nu voorbij is: 41 procent stelt van wel, 51 procent van niet. Vooral de witte Piet roept weerstand op. Veel mensen stellen dat de vergelijking 'wit' en 'zwart' juist de nadruk legt op huidskleur, terwijl ze daar nu juist vanaf willen. Ook zien ze de herkenbaarheid van mensen als een probleem.

Aan het onderzoek deden een paar honderd Nederlanders mee van Antilliaanse of Surinaamse afkomst. Onder deze groep is veel meer steun voor aanpassing van de traditionele Zwarte Piet. Wel zeggen de meeste van deze deelnemers dat de aanpassingen ook niet te ver moeten gaan. Zo zegt iemand: *'Het gezicht moet onherkenbaar blijven'*.

2. Terechte discussie?

Gisteren kwamen Sinterklaas en zijn Pieten aan in Nederland. Al jaren is er een verhitte discussie aan de gang over het uiterlijk van de Pieten. Moeten Pieten wat u betreft zwart blijven, of mogen er aanpassingen gedaan worden?

En wat vindt u ervan dat de vreedzame demonstratie tegen de figuur Zwarte Piet tijdens de landelijke intocht uiteindelijk niet doorging? Graag leggen we u hier een paar vragen over voor.

Vindt u het terecht of onterecht dat er een maatschappelijke discussie gevoerd wordt over Zwarte Piet?

Dat vind ik terecht:	29%
Dat vind ik niet terecht:	67%
Weet niet / geen mening:	4%

Vindt u Zwarte Piet wel of geen racistisch fenomeen?

Ik vind Zwarte Piet wel een racistisch fenomeen:	12%
Ik vind Zwarte Piet geen racistisch fenomeen:	85%
Weet niet / geen mening:	3%

'Als een minderheid zich gediscrimineerd voelt, moeten we serieus overwegen om (kleine) aanpassingen aan Zwarte Piet te doen.'

Eens:	32%
Oneens:	65%
Weet niet / geen mening:	3%

'Ook al is het niet zo bedoeld, ik begrijp dat Zwarte Piet discriminerend overkomt op mensen met een donkere huidskleur.'

Eens:	28%
Oneens:	68%
Weet niet / geen mening:	4%

3. Aanpassen of niet?

Wat moet er volgens u gebeuren met het uiterlijk van de traditionele Zwarte Piet?

Wel aanpassen:	26%
Niet aanpassen:	68%
Weet niet / geen mening:	6%

Waar ligt wat u betreft de grens als het om aanpassingen gaat? Licht hier uw antwoord toe (open vraag).

Deelnemers die vóór aanpassing van de traditionele Zwarte Piet zijn, geven als voornaamste argument dat het een feest moet zijn voor iedereen. Ook zeggen veel mensen dat een traditie met de tijd mee moet gaan. Vrijwel niemand is helemaal voor afschaffing van Zwarte Piet. De aanpassingen die mensen voorstellen zijn divers: van 'geen rode lippen en oorbellen meer' tot 'pieten van alle kleuren' of 'roetveegpieten'. Daarbij denken mensen ook praktisch: welke kleur Piet ook heeft, de persoon moet wel onherkenbaar blijven voor kinderen.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden van mensen die voor aanpassing zijn:

'Meebewegen met de tijd....'

'Het is maar een kleine groep mensen van allerlei pluimage die het heeft over discriminatie, zelf ken ik meerdere getinte mensen die het juist een leuk volksfeest vinden. Roetpieten, witte, gekleurde pieten het mag van mij allemaal maar vergeet niet dat dit een kinderfeest is voor ieder kind in Nederland. Laten we stoppen met hier moeilijk over te doen en laat de pers stoppen met hier over het debat elke keer weer aan te wakkeren. Laten we allemaal tegelijk in de spiegel kijken dan zien we meer overeenkomsten dan verschillen.'

'Afgelopen jaren is het uiterlijk al deels aangepast en dat vind ik prima; maar we moeten wel uitkijken dat aanpassingen mensen steeds verder uit elkaar drijft.'

'Al is er een klein groepje dat er aanstoot aan neemt; dat is toch niet de bedoeling van het feest. Voor de kinderen maakt het geen snars uit hoe de pieten er uit zien, dus hou niet zo autistisch vast aan iets wat niet meer van deze tijd is en dan is iedereen gelukkig.'

'Allerlei huidskleuren, in ieder geval roetvegen.'

'Die grote oorbellen heb ik als kind al afschuwelijk gevonden! Zwarte Piet moet zwart blijven, mag lichter, maar beslist NIET wit of kleur!'

'Als het kwetsend is voor mensen. Sinterklaas en zijn knecht zijn door de jaren heen voortdurend veranderd. Dat het altijd zwarte piet is geweest is een mythe. Gewoon meeveranderen met de tijdgeest, is decennia lang gebeurd.'

'Als het wijzigen van de huidskleur van Piet allerlei gevoelens weg werken, heb ik er geen moeite mee. Ik vind het schminken in andere kleuren beter dan niet schminken of roetvegen (hoewel ik altijd gedacht heb dat Piet daar zwart van was) omdat mensen daarmee onherkenbaar worden en meer echte "sprookjesfiguren" zijn en meer herkenbaar als Piet.'

'Dikke lippen, oorringen en dergelijke, de karikaturen uit het verleden zouden niet meer gebruikt mogen worden.'

'Als je werkelijk gelooft dat Zwarte Piet een positief figuur is voor kinderen, dan is er niets op tegen om het personage met andere vrolijke kleuren aan te passen. Starrig vasthouden aan een klassiek raciaal stereotype heeft anders niets met een kinderfeest te maken. Tradities heilig en onveranderbaar verklaren is extreem kortzichtig; je viert iets omdat het inspireert of herdenkt, zodra een feest dat originele doel voorbij gaat, dan pas je het aan tot het weer klopt.'

'Als 'juf' van kinderen die nog heilig geloven in Sinterklaas weet ik uit 40 jaar ervaring dat het de kinderen niets kan schelen hoe zwarte Piet eruit ziet. Al jaren heb ik blauwe, groene, gele en paarse Pieten naast de zwarte gezien in de knutsels en verftekeningen van de kinderen. De Bruine/zwarte schmink is handig omdat je echt onherkenbaar wordt. Bij de veegpieten is dit helaas niet mogelijk. Puur praktisch probleempje dus, verder niets! Laat het feest voor de kinderen zijn en verpest het niet door deze domme discussie.'

Tegen aanpassing

De grootste groep deelnemers wil niets veranderen aan het uiterlijk van de traditionele Zwarte Piet. Belangrijkste argument van veel deelnemers is dat het zwart komt van roet en niet staat voor een huidskleur, en dus – volgens deze deelnemers - niet discriminerend is. Ook zeggen veel ondervraagden niet te willen zwichten voor een (allochtone) minderheid.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open reacties van mensen die Zwarte Piet willen behouden:

'Cultuur moet je niet aanpassen, wij moeten pal staan voor onze tradities. Doen de immigranten ook. Wanneer wij trots zijn op onze identiteit komt dat soort gezeur minder snel voor. Want iets staat als een huis.'

'- is traditie

- heeft niets met discriminatie te maken

- het leuke van zwarte piet is dat het zwart schminken iemand kan vermommen. Een roetveeg piet wordt meteen herkend is en dat maakt het minder leuk.'

'Aangezien zwarte piet zwart van het roet is hoeft er helemaal niets in aangepast te worden, en laten we eerlijk zijn : Een chinees door de schoorsteen wordt zwart, een bruine door de schoorsteen wordt zwart, een blanke door de schoorsteen wordt zwart, een rode door de schoorsteen wordt zwart, een groen marsmannetje wordt zwart, iedere zwarte piet is gelijk, homo, hetro, man, vrouw, geloof, iedere zwarte piet is dus gelijk het is juist het toonbeeld van anti-racisme, iedere piet is gelijk.'

'AFBLIJVEN, het heeft NIKS met enigerlei racisme van doen. Zij die dit wel vinden stellen zich aan en willen blijkbaar aandacht. Moeten wij vragen of blank eiken of blanke vla enzovoort ook maar een naamsverandering moet krijgen???''

'Cultuur, kinderfeest. Als iemand zichzelf identificeert met Zwarte Piet als persoon, dan kan die beter naar een psycholoog gaan. Op Curacao bijvoorbeeld schminken donkere mensen zich graag zwart (en de Sint wit) voor het feest (!). Die donkere mensen vinden dat leuk, veel witte Nederlanders vinden het discriminerend en dat is juist discriminerend; blanken praten donkere mensen een probleem aan wat er niet is.'

'Al gedurende de laatste decenia proberen nieuwkomers te morrelen aan verworvenheden. Als deze mensen ons rasistisch/antimoslim/vreemdelinghater noemen dan is met het zwarte piet gedoe de druppel en de maat vol.'

'De meerderheid bepaalt en de meerderheid ziet geen racisme in Zwarte Piet. Dan heeft de minderheid zich daar bij neer te leggen. Verder heb ik, voor deze discussie echt zo hard werd, er nooit bij stil gestaan dat Zwarte Piet racistisch over kan komen. Voor mij is hij een kindervriend die cadeautjes en snoepgoed komt brengen, dat vind ik een vrolijk iets. Wat is er mis met een associatie hebben met een vrolijke kindervriend?'

'Als er mensen bezwaar hebben tegen zwarte Piet moeten zij maar thuis blijven of emigreren. Ik vier dit feest al 80 jaar en niet van plan te veranderen.'

4. Pieten in Sinterklaasjournaal / bij landelijke optocht

Dit jaar verschenen in het Sinterklaasjournaal en bij de landelijke intocht Pieten die zwart zijn en Pieten met zwarte roetvegen. 'Bij ons is zwart geen huidskleur, maar roet', is de uitleg van de NTR. Ook was er één witte, blanke Piet te zien.

De NTR stelt dat Pieten die vaak door de schoorsteen gaan zwart zijn en Pieten die minder vaak door de schoorsteen gaan roetvegen hebben. Hele onervaren Pieten zijn nog wit. Al deze Pieten hebben geen rode lippen meer en geen gouden oorbellen.

Dit jaar verschenen in het Sinterklaasjournaal en bij de landelijke intocht Pieten die zwart zijn en Pieten met zwarte roetvegen. 'Bij ons is zwart geen huidskleur, maar roet', is de uitleg van de NTR. Ook was er één witte, blanke Piet te zien.

De NTR stelt dat Pieten die vaak door de schoorsteen gaan zwart zijn en Pieten die minder vaak door de schoorsteen gaan roetvegen hebben. Hele onervaren Pieten zijn nog wit. Al deze Pieten hebben geen rode lippen meer en geen gouden oorbellen.

Vindt u deze drie verschijningsvormen* van Piet tezamen wel of niet acceptabel?

**Dit zijn witte Pieten, zwarte Pieten en roetveegpieten tezamen zonder gouden oorbellen en zonder rode lippen.*

Wel acceptabel:	42%
Niet acceptabel:	53%
Weet niet / geen mening:	5%

Als we vanaf nu de figuur Piet houden in drie verschijningsvormen*, is wat u betreft de discussie over de toekomst van (Zwarte) Piet dan afgesloten?

**Dit zijn witte Pieten, zwarte Pieten en roetveegpieten tezamen zonder gouden oorbellen en zonder rode lippen.*

Ja:	41%
Nee:	51%
Weet niet / geen mening:	8%

5. Begrip voor protesten?

Demonstratie

Door de gemeente Dokkum was er een vergunning afgegeven aan de groepering 'Kick Out Zwarte Piet' om tijdens de landelijke intocht vreedzaam te demonstreren tegen de figuur 'Zwarte Piet'.

De demonstranten zijn echter tegengehouden op de snelweg richting Dokkum door voorstanders van Zwarte Piet, en mochten daarna de stad niet meer in. De burgemeester besloot op het laatste moment dat ze de veiligheid van de demonstranten en de bezoekers niet meer kon garanderen.

De vreedzame demonstratie is dus niet doorgedaan.

'Een vreedzaam en geweldloos protest tegen de figuur Zwarte Piet tijdens de landelijke intocht van Sinterklaas moet kunnen in Nederland'

Eens: 27%

Oneens: 69%

Weet niet / geen mening: 4%

Heeft u er wel of geen begrip voor dat voorstanders van Zwarte Piet demonstranten hebben tegengehouden, waardoor de vreedzame demonstratie tegen de figuur Zwarte Piet tijdens de landelijke intocht niet door kon gaan?

Daar heb ik wel begrip voor: 74%

Daar heb ik geen begrip voor: 22%

Weet niet / geen mening: 4%

Gisteren werd bekend dat het OM een strafrechtelijke vervolging instelt naar de mensen die de snelweg hebben geblokkeerd om demonstranten van de groep 'Kick Out Zwarte Piet' tegen te houden. Volgens het OM is het blokkeren van een snelweg strafbaar en is uiteindelijk een onveilige verkeerssituatie ontstaan. De bussen moesten plotseling remmen, waarbij er meerdere kleine ongelukken plaatsvonden, en er ontstond een file.

Vindt u het terecht of onterecht zaak dat het Openbaar Ministerie een strafrechtelijk onderzoek begint naar de blokkade?

Terecht: 54%

Onterecht: 40%

Weet niet / geen mening: 6%

6. Amsterdamse Pieten

Stichting Sinterklaasintocht Amsterdam heeft Pieten in de hoofdstad dit jaar een nieuw uiterlijk gegeven. De Amsterdamse Pieten zien er uit als Spaanse edellieden uit de 16e eeuw. Vrouwelijke Pieten hebben lang donkerbruin haar, mannelijke Pieten kort haar en ze dragen gekleurde pakken en gekleurde maillots. Al deze Pieten hebben roetvegen op het gezicht.

De stichting wilde Piet in Amsterdam ontdoen van stereotypingen: zwart, knecht, rode lippen, gouden oorbellen. Amsterdam wil hiermee het uiterlijk van de Pieten zo neutraal mogelijk houden zodat iedereen het feest op een acceptabele manier kan vieren.

Vindt u het een goede of een slechte zaak dat de gemeente Amsterdam deze eigen versie van Piet introduceert?

Een goede zaak:	21%
Een slechte zaak:	65%
Weet niet / geen mening:	14%

Vindt u dat de Piet die in Amsterdam verschijnt landelijk ingevoerd zou moeten worden, in plaats van de huidige Pieten in drie verschijningsvormen*?

**Dit zijn witte Pieten, zwarte Pieten en roetveegpieten tezamen zonder gouden oorbellen en zonder rode lippen.*

Ja:	9%
Nee:	79%
Weet niet / geen mening:	12%

Er kwam kritiek op het nieuwe uiterlijk van de Amsterdamse Pieten. Het Landelijk Platform Slavernijverleden zegt dat de nieuwe Pieten, die eruit zien als Spaanse edellieden uit de 16e eeuw, een symbool zijn van koloniale onderdrukking. Omdat de vroegere Spaanse wereldmacht veel misdaden tegen zwarte mensen heeft begaan vinden ze dat Amsterdam "het ene kwaad inruilt voor het andere".

Bent u het eens met de kritiek van het Landelijk Platform Slavernijverleden?

Ja:	17%
Nee:	67%
Weet niet/ geen mening:	16%